

ADRIAN PRZYMUSZAŁA

Uniwersytet WSB Merito w Poznaniu
Wydział Przedsiębiorczości i Innowacji w Warszawie
<https://orcid.org/0009-0002-0929-3930>
adrian.przymuszała@wsb.warszawa.pl

Polityka rachunkowości funduszy inwestycyjnych zamkniętych jako narzędzie realizacji strategii inwestycyjnej

Streszczenie. Fundusze inwestycyjne zamknięte (FIZ) są tworzone na podstawie Ustawy z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi. Fundusze tego rodzaju emitują z góry określoną liczbę certyfikatów inwestycyjnych, które, zgodnie z zapisami ustawy, mogą trafiać zarówno do oferty publicznej, jak i do alternatywnego systemu obrotu. Emitowane przez fundusze inwestycyjne instrumenty finansowe mogą być nabywane zarówno przez instytucjonalnych, jak i indywidualnych uczestników rynku kapitałowego. Celem inwestycyjnym funduszu jest wzrost jego wartości w wyniku wzrostu wartości lokat. Żeby zapewnić realizację tego celu, towarzystwa funduszy inwestycyjnych nawiązują współpracę z partnerami strategicznymi, m.in. aby zapewnić odpowiednią wycenę zarządzanych aktywów. Celem niniejszego artykułu jest omówienie polityki rachunkowości funduszy inwestycyjnych zamkniętych jako narzędzia stojącego na straży poprawności ewidencji składników lokat funduszu, a także wskazanie przykładowego planu kont, który może służyć za model ewidencyjny aktywów funduszy inwestycyjnych zamkniętych.

Słowa kluczowe: fundusze inwestycyjne zamknięte, polityka rachunkowości, plan kont, strategie inwestycyjne, księgi rachunkowe

<https://doi.org/10.58683/dnswsb.2075>

1. Wstęp

Kluczowym aspektem funkcjonowania rynku finansowego jest zaufanie jego uczestników. Jak wskazuje Polska Agencja Prasowa: „Polska jest krajem w UE charakteryzującym się jednym z najwyższych poziomów oszczędności zakumulowanych w postaci gotówki i depozytów, przy słabym zainteresowaniu rynkiem kapitałowym. Na koniec 2023 r. gotówka i depozyty stanowiły łącznie 78,4 proc.

ogółu aktywów finansowych polskich gospodarstw domowych, podczas gdy akcje notowane na rynkach GPW osiągnęły udział na poziomie 4,5 proc., co czyniło je najbardziej popularnym instrumentem w segmencie rynku kapitałowego. Na Głównym Rynku GPW stale zauważalny jest bardzo niski udział inwestorów indywidualnych, którzy w całym 2024 r. wygenerowali 13 proc. obrotów, a w samej II połowie roku tylko 12 proc.” (PAP, 2025). Zauważyć należy, że wśród przyczyn niskiego zainteresowania giełdą w gronie inwestorów indywidualnych w Polsce wymienić można m.in. (PAP, 2025):

- ▶ brak zaufania do rynku kapitałowego oraz instytucji finansowych,
- ▶ postrzeganie depozytów bankowych jako bezpiecznych produktów oferowanych przez podmioty godne zaufania (banki),
- ▶ awersję do podejmowania ryzyka,
- ▶ brak preferencji podatkowych,
- ▶ przeświadczenie o konieczności dysponowania znacznymi kontami niezbędnymi do inwestowania,
- ▶ zbyt niską wiedzę na temat funkcjonowania rynku kapitałowego.

Wobec powyższego kluczowym elementem jest stworzenie odpowiedniego zaplecza regulacyjnego, które zapewni przestrzeganie zasad, wpłynie na pełną transparentność funkcjonowania instytucji rynku kapitałowego oraz odbuduje zaufanie uczestników rynku. Z punktu widzenia inwestora indywidualnego najważniejsze jest zapewnienie, aby zainwestowane przez niego środki były bezpieczne. Cel ten zostanie zrealizowany pod warunkiem przestrzegania przez Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych zarządzające funduszem odpowiednich zasad, w tym regulacji dotyczących wyceny oraz ewidencji instrumentów finansowych stanowiących przedmiot lokat funduszu.

2. Rynek funduszy inwestycyjnych w Polsce

Według danych European Fund and Asset Management Association (EFAMA) łączna wartość aktywów europejskich funduszy inwestycyjnych UCITS i AFI (alternatywnych funduszy inwestycyjnych) wzrosła o 8,3% w 2023 roku, kończąc rok na poziomie 20,7 bln euro. Wzrost był napędzany głównie przez wzrosty na rynkach akcji i obligacji w całym 2023 roku. Dodatnia była także sprzedaż. Bilans wpłat i wypłat do funduszy inwestycyjnych wyniósł 316 mld euro.

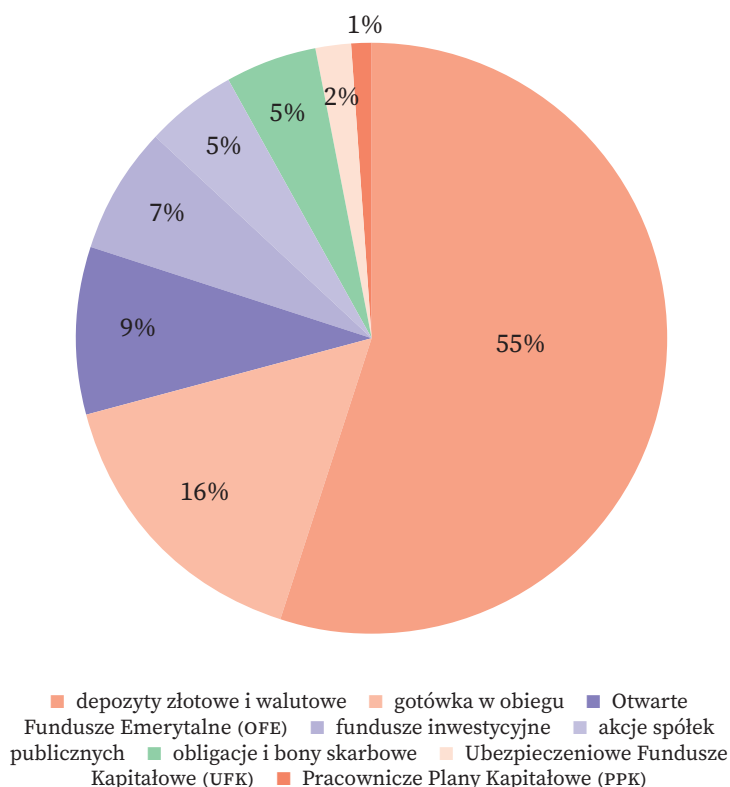
Zdecydowana większość krajów europejskich odnotowała wzrost wartości aktywów zgromadzonych w funduszach inwestycyjnych w 2023 roku. Najwięk-

szy — Liechtenstein (aż o 81% do 70,1 mld euro), Węgry (o 58%) i Turcja (o 41%). Z kolei spadek wartości aktywów odnotowały trzy kraje: Rumunia (–16%), Cypr (–15%) oraz Dania (–2%). Pod względem wielkości aktywów rynek zdominowało pięć krajów: Luksemburg, Irlandia, Niemcy, Francja i Wielka Brytania, które odpowiadają za 78% całego rynku europejskiego. W każdym z tych krajów aktywa pod zarządzaniem przekraczają 1 bln euro.

W 2023 roku oszczędności polskich gospodarstw domowych, na które składają się gotówka, środki na rachunkach bankowych i depozyty, fundusze emerytalne, fundusze inwestycyjne (krajowe, zagraniczne i ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe), akcje i obligacje, powiększyły się o ponad 280 mld zł i na koniec grudnia wyniosły łącznie 2,24 bln zł — wynika z szacunków Analiz Online (Analizy, 2023). Od wielu lat najwyższą pozycję w oszczędnościach gospodarstw domowych Polaków stanowią środki na rachunkach i depozyty w bankach i SKOK-ach. Według danych Narodowego Banku Polskiego wartość środków ulokowanych przez polskie gospodarstwa domowe na rachunkach i lokatach bankowych na koniec 2023 roku wyniosła 1,23 bln zł. W skali całego roku depozyty zdeklasowały wszystkie inne formy lokowania kapitału gospodarstw domowych (w ujęciu kwotowym), przyrastając aż o 124 mld zł. Sama dynamika była jednak niższa niż w niektórych innych formach oszczędzania (11%), przez co ich udział w oszczędnościach delikatnie spadł poniżej 55% z ponad 56% rok wcześniej. Drugą najważniejszą kategorią w oszczędnościach Polaków pozostaje gotówka w obiegu. W skali całego roku wartość gotówki w portfelach powiększyła się o 8,9 mld zł (2,5%) — do 362,6 mld zł na koniec grudnia. Jej udział w oszczędnościach jednak nieznacznie spadł — do 16%. Trzecie miejsce w oszczędnościach gospodarstw domowych utrzymały otwarte fundusze emerytalne (OFE), których aktywa w 12 miesięcy powiększyły się o solidne 52 mld zł — do 208 mld zł. To głównie zasługa świetnej koniunktury na krajowej giełdzie, biorąc pod uwagę fakt, że ok. 80% portfeli OFE jest wypełnione akcjami polskich spółek. W skali całego roku wyniki wypracowane przez OFE przekroczyły średnio 36%. Hossa na rynkach akcji i obligacji pozytywnie wpłynęła na pozostałe formy oszczędności ulokowane w produktach inwestujących na rynkach kapitałowych. Wzrost odnotowały oszczędności ulokowane w funduszach inwestycyjnych (z wyłączeniem UFK opartych na funduszach inwestycyjnych) — o 32% — do ok. 156 mld zł na koniec 2023 roku. Oszczędności zgromadzone w samych polisach na życie z ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych (UFK) wzrosły o 8% — do 40,1 mld zł, w akcjach spółek publicznych o ponad 20% — do ponad 110 mld zł, a w obligacjach oszczędnościowych o 27% — do 115 mld zł. Formą oszczędności, która notuje najszybszy przyrost aktywów, są PPK prowadzone czy to w formie funduszy inwestycyjnych, DFE, czy UFK. W ciągu 12 miesięcy wartość aktywów w nich zgromadzonych powiększyła się aż o 82% — do 21,8 mld zł na koniec

grudnia. Za tak wysoką dynamiką stoją nie tylko regularne wpłaty pracowników i pracodawców, ale także świetne wyniki inwestycyjne (IZFiA, 2024).

W grudniu 2023 roku największy udział w strukturze oszczędności gospodarstw domowych zajmowały oszczędności zgromadzone w formie gotówki oraz depozytów bankowych. Odsetek oszczędności gromadzonych w funduszach inwestycyjnych wyniósł zaledwie 7%, pozostałą strukturę przedstawiono na rys. 1.

Rys. 1. Struktura oszczędności gospodarstw domowych (grudzień 2023)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: IZFiA (2024)

3. Polityka rachunkowości funduszu inwestycyjnego zamkniętego a przepisy prawa

Polityka rachunkowości jest dokumentem określającym reguły związane z prowadzeniem ksiąg rachunkowych. Można ją również rozumieć jako całą sferę działalności organów państwowych lub instytucji powołanych przez krajowe i międzyna-

rodowe stowarzyszenia księgowych, zmierzające do standaryzacji rachunkowości (Sawicki, 2000). W kontekście niniejszego artykułu jednym z najważniejszych aktów prawnych regulujących politykę rachunkowości funduszy inwestycyjnych, w tym funduszy inwestycyjnych zamkniętych, jest Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2007 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych. Zapisy rozporządzenia regulują przede wszystkim (Rozporządzenie, 2007):

- ▶ zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- ▶ zasady ujmowania w księgach rachunkowych operacji dotyczących funduszu,
- ▶ zasady wyceny aktywów,
- ▶ zasady dotyczące sposobu ustalenia zobowiązań funduszu oraz wyniku finansowego z operacji.

Zaznaczyć należy, że ogólne zasady wskazane powyżej stanowią generalne wytyczne w przedmiocie prowadzenia polityki rachunkowości funduszy inwestycyjnych zamkniętych, a ich uszczegółowienie znajduje swoje źródło w statucie funduszu inwestycyjnego. W znacznej większości przypadków statuty funduszy inwestycyjnych, w tym funduszy inwestycyjnych zamkniętych, są dostępne publicznie, więc uczestnicy rynku nie powinni mieć większych trudności z dotarciem do omawianych informacji. Na potrzeby niniejszego artykułu wskazano przykładowe katalogi czynności związane z prowadzeniem rachunkowości funduszu inwestycyjnego zamkniętego (BNP TFI, 2025; Rockbridge TFI, 2025; Górecka, 2014):

- ▶ przyjęcie polityki rachunkowości FIZ,
- ▶ prowadzenie ksiąg rachunkowych funduszu na podstawie dowodów księgowych,
- ▶ ujmowanie zapisów zdarzeń w porządku chronologicznym oraz systematycznym,
- ▶ okresowe ustalanie lub sprawdzanie drogą inwentaryzacji rzeczywistego stanu aktywów, zobowiązań i kapitałów funduszu,
- ▶ wycena aktywów, zobowiązań, aktywów netto, kapitałów i zakumulowanego wyniku z operacji funduszu,
- ▶ sporządzanie sprawozdań finansowych funduszu zgodnie z treścią i układem określonym w cytowanym rozporządzeniu,
- ▶ gromadzenie i przechowywanie dowodów księgowych oraz pozostałej dokumentacji przewidzianej w ustawie o rachunkowości,

- poddanie badaniu i ogłaszanie rocznych sprawozdań finansowych oraz przegląd półrocznych sprawozdań funduszu, zgodnie z cytowanym rozporządzeniem.

Realizacja zasad polityki rachunkowości funduszy inwestycyjnych zamkniętych obejmuje m.in. sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych funduszu oraz zasady i metody wyceny aktywów, zobowiązań i kapitałów funduszu.

4. Polityka rachunkowości wybranych funduszy inwestycyjnych zamkniętych na przykładzie Rockbridge Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. z siedzibą w Warszawie

Dokonując analizy polityki rachunkowości, posłużono się publicznie dostępnymi dokumentami, w tym m.in. statutami funduszy inwestycyjnych zamkniętych dostępnych pod adresem internetowym: <https://rockbridge.pl>. Poddane analizie fundusze inwestycyjne przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Charakterystyka wybranych funduszy inwestycyjnych zamkniętych na przykładzie Rockbridge TFI S.A.

Wyszczególnienie	Rockbridge FIZ B12	Rockbridge FIZ B14	Rockbridge FIZ B15	Rockbridge FIZ Multi Inwestycja
Forma prawna funduszu	Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	Fundusz Inwestycyjny Zamknięty
Czas trwania funduszu	nieoznaczony	nieoznaczony	nieoznaczony	nieoznaczony
Lokaty funduszu	dłużne papiery wartościowe, listy zastawne, depozyty bankowe	dłużne papiery wartościowe, listy zastawne, depozyty bankowe	dłużne papiery wartościowe, listy zastawne, depozyty bankowe	papiery wartościowe, wierzytelności, instrumenty rynku pieniężnego, waluty, instrumenty pochodne
Cel inwestycyjny	wzrost wartości lokat funduszu	wzrost wartości lokat funduszu	wzrost wartości lokat funduszu	wzrost wartości lokat funduszu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rockbridge TFI (2025)

Zauważyć należy, że sprawozdawczość wszystkich analizowanych funduszy inwestycyjnych zamkniętych prowadzona była zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa: Ustawą o rachunkowości z 29 września 1994 roku oraz Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2007 roku w sprawie szczególnych zasad

rachunkowości funduszy inwestycyjnych. We wszystkich przypadkach stwierdzono, że zapisy księgowe zostały dokonane poprawnie i kompletnie na podstawie dowodów księgowych, a księgi rachunkowe prowadzone były w systemie komputerowym. Wymagana przepisami prawa dokumentacja finansowo-księgowa była przechowywana zgodnie z postanowieniami rozdziału 8 ustawy o rachunkowości.

Celem inwestycyjnym wszystkich badanych funduszy jest wzrost wartości aktywów funduszu w wyniku wzrostu wartości lokat.

Zasady i metody wyceny składników lokat funduszy inwestycyjnych zostały również określone w statutach analizowanych funduszy, co zapewnia pełną transparentność w relacji pomiędzy uczestnikami funduszu a Towarzystwem Funduszy Inwestycyjnych. Nadrzędna zasada, która została zidentyfikowana w statutach funduszy inwestycyjnych zamkniętych, wskazuje na następujące podejście: aktywa funduszu wycenia się, a zobowiązania funduszu ustala się w dniu wyceny określonym w statucie oraz na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego.

Fundusz inwestycyjny zamknięty posiada szerokie możliwości inwestycyjne, w tym zarządzający ma możliwość inwestowania w aktywa nienotowane na aktywnym rynku. Lokaty funduszu wyceniane są w zgodzie z poniższymi zasadami:

1) dłużne papiery wartościowe, weksle, pożyczki pieniężne, depozyty bankowe oraz wierzytelności — wymagają wyceny modelem — według metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych (DCF) z zastosowaniem stopy dyskontowej uwzględniającej ryzyko kredytowe dłużnika lub, w przypadku, w którym sytuacja finansowa dłużnika wskazuje na istotne ryzyko braku środków do pełnego uregulowania wierzytelności, według szacunku zdyskontowanej wartości odzyskiwalnej. W wycenie DCF uwzględnia się wartość wbudowanych instrumentów pochodnych oszacowaną według wartości wbudowanej;

2) akcje:

a) w przypadku akcji emitowanych przez podmioty, dla których można wskazać emitentów o porównywalnej charakterystyce, których akcje są notowane na aktywnym rynku — przy wykorzystaniu modeli wskaźnikowych odnoszących cenę akcji do poszczególnych, wybranych parametrów finansowych charakteryzujących emitenta, na podstawie cen ogłaszanych na aktywnym rynku dla emitentów notowanych na tym rynku lub przy wykorzystaniu modelu zdyskontowanych przepływów gotówkowych bądź też poprzez ustalanie wartości aktywów przedmiotowej spółki skorygowanej o jej zobowiązania albo na podstawie ceny nabycia, w zależności od tego, który model będzie lepiej odzwierciedlał specyfikę i charakter działalności danego podmiotu. Wartość godziwa wynikająca z analizy finansowej będzie podlegała na bieżąco korekcie w każdym przypadku, w którym

fundusz otrzyma informację dotyczącą istotnych zdarzeń mogących mieć wpływ na wartość godziwą wycenianych akcji,

b) w przypadku akcji emitowanych przez podmioty, dla których nie można wskazać emitentów o porównywalnej charakterystyce, których akcje są notowane na aktywnym rynku — poprzez ustalanie wartości aktywów przedmiotowej spółki skorygowanej o jej zobowiązania lub przy wykorzystaniu modelu zdyskontowanych przepływów finansowych albo na podstawie ceny nabycia, w zależności od tego, który model będzie lepiej odzwierciedlał specyfikę i charakter działalności danego podmiotu. Wartość godziwa wynikająca z analizy finansowej będzie podlegała na bieżąco korekcie w każdym przypadku, w którym fundusz otrzyma informację dotyczącą istotnych zdarzeń mogących mieć wpływ na wartość godziwą wycenianych akcji;

3) warranty subskrypcyjne, prawa do akcji i prawa poboru — w oparciu o modele wyceny tych lokat przy zastosowaniu parametrów pobranych z aktywnego rynku, przy czym w przypadku gdy akcje emitenta nie są notowane na aktywnym rynku, cena akcji zastosowana do modelu zostanie wyznaczona zgodnie z postanowieniem pkt. 2;

4) udziały w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością — przy wykorzystaniu modeli wskaźnikowych odnoszących cenę udziałów do poszczególnych, wybranych parametrów charakteryzujących emitenta na podstawie cen ogłaszanych na aktywnym rynku dla emitentów notowanych na tym rynku lub poprzez ustalanie wartości aktywów przedmiotowej spółki skorygowanej o jej zobowiązania, bądź też przy wykorzystaniu modelu zdyskontowanych przepływów gotówkowych, albo na podstawie ceny nabycia w zależności od tego, który model będzie lepiej odzwierciedlał specyfikę i charakter działalności danego podmiotu. Wartość godziwa wynikająca z analizy finansowej będzie podlegała na bieżąco korekcie w każdym przypadku, w którym fundusz otrzyma informację dotyczącą istotnych zdarzeń mogących mieć wpływ na wartość godziwą wycenianych udziałów.

Zgodnie z zapisami statutów analizowanych funduszy wycena wartości lokat funduszu inwestycyjnego nienotowanych na aktywnym rynku może zostać powierzona wyspecjalizowanym podmiotom zewnętrznym. Ponadto zaznaczyć należy, że modele i metody wyceny składników lokat funduszu podlegają uzgodnieniu z depozytariuszem, wykorzystane modele są stosowane w sposób ciągły, a każda ewentualna zmiana jest publikowana w dwóch kolejnych sprawozdaniach finansowych funduszu zgodnie z zasadami opisanymi w polityce rachunkowości funduszu.

5. Plan kont jako narzędzie realizacji polityki rachunkowości funduszu inwestycyjnego zamkniętego

Jedną z nadrzędnych zasad prowadzenia działalności przez Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych jest działanie w najlepiej pojętym interesie uczestnika. Koncepcja Best Interest została dogłębnie przeanalizowana przez Latimera (2014). Realizacja wskazanej zasady dokonuje się w ocenie autora w dwóch obszarach:

- ▶ zapewnienia właściwej wyceny lokat funduszu (co zostało omówione w niniejszym artykule),
- ▶ poprawnej i wolnej od błędów ewidencji operacji funduszu.

Poprawna ewidencja operacji i zdarzeń gospodarczych wymaga stworzenia odpowiedniego planu kont. Plan kont stanowi zbiór, w ramach którego ewidencjonowane są operacje rachunkowe oraz dane finansowe. Jest on zatem podstawowym narzędziem realizacji przyjętych w funduszu zasad (polityki) rachunkowości (Szczepankiewicz, 2023). Prawidłowa, bezbłędna dekretnacja zdarzeń finansowych, oprócz stosowania właściwych metod i technik wyceny składników lokat funduszu, stanowi o działaniu w najlepiej pojętym interesie uczestnika funduszu. Nie byłoby to możliwe, gdyby nie przestrzeganie obowiązujących przepisów, do których wypełniania zobowiązane jest Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych. Bezpośrednie regulacje w przedmiocie tworzenia planu kont znaleźć można w ustawie o rachunkowości. Ustawodawca w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych nałożył obowiązek prowadzenia zakładowego planu kont, ustalającego wykaz kont księgi głównej, przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń, zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej. Co za tym idzie, głównym celem obowiązku nałożonego przez ustawodawcę jest zapewnienie, aby księgi finansowe funduszu były prowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Ustawodawca pomimo wskazanego powyżej obowiązku nie określił jednak, w jaki sposób plan kont ma zostać stworzony. Wiadomo jedynie, że powinien on rzetelnie odzwierciedlać aktywa, kapitały, zobowiązania oraz wynik funduszu inwestycyjnego zamkniętego.

5.1. Opis systemu ewidencji i wyceny aktywów oraz pasywów funduszu

Proces ewidencji oraz wyceny aktywów i pasywów funduszu realizowany jest z zachowaniem rygorów narzuconych przez obowiązujące przepisy prawne, w tym

ustawy i rozporządzenia, co zapewnia pełną zgodność z regulacjami sektora finansowego. Księgi rachunkowe prowadzone są w języku polskim oraz w walucie krajowej, chyba że postanowienia statutu funduszu wyraźnie stanowią inaczej, co pozwala na dostosowanie procedur do specyfiki działalności inwestycyjnej. Wszelkie transakcje oraz operacje finansowe odnotowywane są w specjalistycznym systemie finansowo-księgowym, którego struktura opiera się na wcześniej zdefiniowanym planie kont, zapewniającym przejrzystość i spójność zapisów.

Kluczowym narzędziem wykorzystywanym w procesie księgowym jest system informatyczny, którego architektura składa się z dwóch fundamentalnych modułów: bazy modelowej oraz baz funduszowych. Baza modelowa pełni funkcję nadrzędną, umożliwiając konfigurację użytkowników, zarządzanie uprawnieniami dostępu oraz definiowanie danych słownikowych, co przekłada się na efektywną kontrolę nad procesem przetwarzania informacji. Z kolei bazy funduszowe służą do rejestracji operacji gospodarczych, analizy zdarzeń na kontach syntetycznych oraz generowania podstawowych raportów finansowych, co zapewnia kompleksową obsługę księgową.

System działa w oparciu o metodę transakcyjną, gwarantując szczegółową analizę danych oraz możliwość śledzenia pojedynczych operacji dzięki unikalnym identyfikatorom numerycznym. Dzięki temu w dowolnym momencie istnieje możliwość weryfikacji źródłowego dokumentu, na podstawie którego dokonano księgowania, jak i sposobu rozliczenia danej transakcji. Głównym elementem systemu jest księga główna (*General Ledger*), reprezentowana przez tabelę *DZIENNIK_KSIĘGOWAN* w bazie danych określonego funduszu, co zapewnia centralne zarządzanie zapisami finansowymi.

W ramach codziennych procedur dla każdego dnia wyceny sporządzany jest dziennik operacji, który odzwierciedla wszystkie zdarzenia mające wpływ na salda kont księgi głównej. Dodatkowo, na koniec każdego miesiąca następuje aktualizacja księgi głównej, uwzględniająca dane z ksiąg pomocniczych, co pozwala na utrzymanie spójności ewidencji. W ramach rozliczeń międzyokresowych kosztów dokonywana jest szczegółowa klasyfikacja wydatków, obejmująca m.in. wynagrodzenia dla Towarzystwa Funduszy, opłaty depozytariusza, koszty prowadzenia rachunków bankowych, a także wydatki związane z audytem i obsługą prawną.

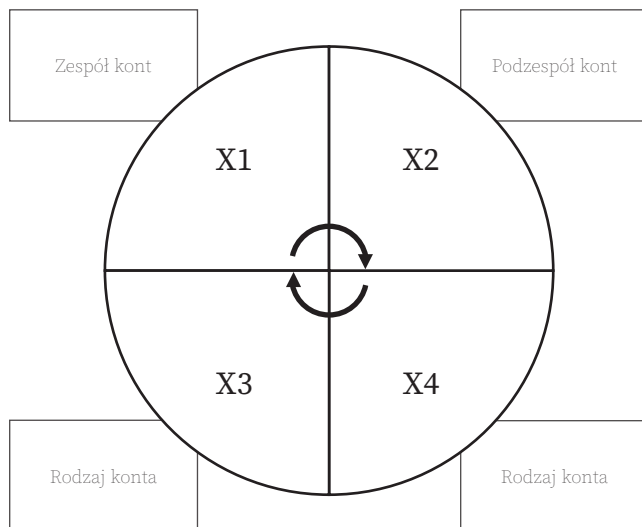
Po zakończeniu procesu księgowania generowane są raporty okresowe, w tym bilans, rachunek zysków i strat, zestawienie portfela inwestycyjnego oraz informacje o wartości aktywów netto (WAN) i stanie certyfikatów inwestycyjnych. W celu zapewnienia bezpieczeństwa danych system wyposażony jest w mechanizmy ochrony przed nieuprawnionym dostępem, regularne kopie zapasowe oraz procedury archiwizacji, co minimalizuje ryzyko utraty informacji.

Podstawą zapisów księgowych są dokumenty źródłowe, takie jak wyciągi bankowe, potwierdzenia transakcji, umowy cywilnoprawne oraz wewnętrzne noty korygujące, które podlegają weryfikacji zarówno przez księgowość funduszu, jak i depozytariusza. Dzięki zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań informatycznych oraz ściśle określonych procedur system umożliwia nie tylko precyzyjną ewidencję operacji, ale także bieżące monitorowanie kondycji finansowej funduszu.

Plan kont powinien być tak skonstruowany, aby opierając się na przyjętych w nim zasadach i rozwiązaniach, można było przedstawić jasno i rzetelnie wszelkie informacje odzwierciedlające strukturę zasobów i źródeł finansowania oraz strukturę składników rachunku zysków i strat jednostki (Szczepankiewicz, 2023). Fundusz Inwestycyjny Zamknięty nie prowadzi zespołu kont nr 0 oraz 6 – fundusz nie posiada aktywów trwałych, jak również nie wykazuje rozliczeń międzyokresowych biernych. W ramach analizy zakładowego planu kont prowadzonych przez Fundusze Inwestycyjne Zamknięte zidentyfikowano poniższe zespoły kont:

- ▶ zespół kont nr 1 – zespół obejmuje ewidencję m.in. środków finansowych (gotówka, depozyt zabezpieczający, wartość instrumentów finansowych według ceny nabycia oraz odchylenia od wartości nabycia),
- ▶ zespół kont nr 2 – zespół obejmuje ewidencję należności pochodzących m.in. z tytułu spłat wierzytelności czy sprzedaży instrumentów finansowych,
- ▶ zespół kont nr 3 – zespół obejmuje ewidencję m.in. wynagrodzenia zmiennego funduszu, świadczeń dla uczestników funduszu, jak również kosztów i opłat związanych z działalnością funduszu,
- ▶ zespół kont nr 4 – zespół obejmuje ewidencję wynagrodzenia stałego oraz opłat, w tym: opłat za emisję, opłat za weryfikację wyceny aktywów czy opłat za doradztwo inwestycyjne,
- ▶ zespół kont nr 5 – zespół obejmuje ewidencję kosztów m.in. z tytułu prowadzonego *due diligence*, opłat notarialnych,
- ▶ zespół kont nr 6 – zespół obejmuje ewidencję przychodów m.in. z lokat bankowych, nieruchomości czy instrumentów finansowych,
- ▶ zespół kont nr 7 – zespół obejmuje ewidencję m.in. kapitału wpłaconego, zrealizowanego zysku/straty wynikającej ze zbycia instrumentów finansowych, wypłatę dochodów ze zakumulowanego zysku z lat ubiegłych.

Ewidencja operacji dokonywanych zgodnie z przyjętym zakładowym planem kont odbywa się w ramach dedykowanego oprogramowania, które powinno wykorzystywać określoną strukturę i symbolikę numeryczną. Plan kont może zostać określony zgodnie z poniższą systematyką (Sobańska, 1993):

Rys. 2. Budowa struktury planu kont

Źródło: Opracowanie na podstawie: Sobańska (1993)

Specjalistyczny system finansowo-księgowy przeznaczony do wyceny funduszy inwestycyjnych pozwala na sporządzanie obowiązkowych sprawozdań finansowych dla KNF, raportów NBP, kontrolę limitów inwestycyjnych (ustawowych, statutowych, wewnętrznych) oraz na prowadzenie ewidencji transakcji zgodnie z wymogami. Powinien on posiadać również szerokie możliwości parametryzacji pozwalające na dowolne dostosowanie silnika księgowego do potrzeb klienta. Architektura systemu pozwala na integrację z systemami zewnętrznymi poprzez mechanizmy importu oraz eksportu danych (dostępny jest szereg formatów importu danych, nieograniczone możliwości eksportowania danych/raportów oraz autorskie rozwiązania raportowe). Na potrzeby niniejszego artykułu autor zaproponował przedstawiony w tabeli 2 układ zespołu kont nr 4, który stanowić może przykład implantacyjny na potrzeby funkcjonowania TFI.

Tabela 2. Przykładowy plan kont Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego dla zespołu kont nr 4

Syntetyka	Nazwa syntetyki	Konto	Opis	Analityka konta
405	Oplaty dla depozytariusza	405 1100	Weryfikacja umów poza rynkiem regulowanym	kod_waluty
405	Oplaty dla depozytariusza	405 1200	Wydanie oświadczenia depozytariusza do sprawozdania finansowego	kod_waluty

Syntetyka	Nazwa syntetyki	Konto	Opis	Analityka konta
410	Oplaty związane z prowadzeniem rejestru aktywów funduszu	410 1000	Prowizje bankowe	kod_ waluty
410	Oplaty związane z prowadzeniem rejestru aktywów funduszu	410 1500	Prowadzenie rachunku bankowego	kod_ waluty
410	Oplaty związane z prowadzeniem rejestru aktywów funduszu	410 2000	Rozliczenie transakcji przez przechowującego	kod_ waluty
465	Usługi w zakresie zarządzania aktywami funduszu	465 1000	Usługi prawne związane z nabywaniem i zbywaniem lokat	kod_ waluty
465	Usługi w zakresie zarządzania aktywami funduszu	465 2000	Oplaty i koszty związane z pakietami wierzytelności	kod_ waluty
465	Usługi w zakresie zarządzania aktywami funduszu	465 3000	Koszty postępowania sądowego, egzekucyjnego, zastępstwa procesowego	kod_ waluty
475	Usługi wydawnicze, w tym poligraficzne	475 1000	Usługi wydawnicze, w tym poligraficzne	kod_ waluty
496	Pozostałe koszty	496 1500	Koszty emisji i wykupów certyfikatów inwestycyjnych – Agent Emisji	kod_ waluty
496	Pozostałe koszty	496 2000	Koszty prowadzenia rejestru certyfikatów inwestycyjnych – KDPW	kod_ waluty
496	Pozostałe koszty	496 3000	Koszty prowadzenia rejestru certyfikatów inwestycyjnych – Agent Emisji	kod_ waluty
496	Pozostałe koszty	496 4000	Koszty nadania kodu LEI	kod_ waluty

6. Podsumowanie

Rynek kapitałowy, w tym również jego uczestnicy, wymagają od instytucji rynku kapitałowego nie tylko działania w zgodzie z przepisami prawa, ale również organizowania działalności operacyjnej w taki sposób, aby zarówno minimalizować ryzyko, jak również dbać o interes uczestnika funduszu. Oprócz tak oczywistych kwestii, do jakich zaliczyć możemy przestrzeganie przepisów prawa, sprawą nierozdzielnie związaną z działaniem w najlepiej pojętym interesie uczestnika funduszu jest stosowanie odpowiednich modeli wyceny aktywów funduszu oraz właściwa dekretacja operacji finansowych. Autor w artykule przedstawił podejście stosowane przez fundusze inwestycyjne zamknięte w materii wyceny aktywów oraz omówił kluczowe kwestie związane z dekretacją operacji finansowych, takich jak plan kont. Artykuł zakończył prezentacją przykładowego planu kont dla jednego z zespołu kont.

W ocenie autora transparentność działań podejmowanych przez fundusze inwestycyjne, w tym fundusze inwestycyjne zamknięte, może przyczynić się

do zwiększenia partycypacji uczestników rynku w tym segmencie rynku, która w grudniu 2023 roku wyniosła zaledwie 7%.

Bibliografia

- Analizy. (2023). *Struktura oszczędności gospodarstw domowych (grudzień 2023)*. <https://www.analizy.pl/raporty/34576/struktura-oszczednosci-gospodarstw-domowych-grudzien-2023>
- BNP TFI. (2025). Dokumenty bieżące. <https://www.tfi.bnpparibas.pl/dokumenty,statut.html>
- Górecka, S.A. (2014). Wytyczne polityki rachunkowości zamkniętych funduszy inwestycyjnych w świetle źródeł prawa. *Studia Ekonomiczne*, 201.
- IZFIA. (2024). Raport roczny o rynku funduszy inwestycyjnych w Polsce w 2023 roku. https://www.izfa.pl/sites/default/files/202407/IZFIA_Raport%20o%20rynku%20funduszy%20za%202023%20rok.pdf
- Latimer, P. (2014). Protecting the Best Interests of the Client. *29 Australian Journal of Corporate Law*. 8, <https://ssrn.com/abstract=2460187>
- PAP. (2025). *Polacy obawiają się lokować oszczędności na rynku kapitałowym — PIE*. <https://biznes.pap.pl/wiadomosci/rynki/polacy-obawiaja-sie-lokowac-oszczednosci-na-rynku-kapitalowym-pie>
- Rockbridge TFI. (2025). Prospekty i statuty. <https://rockbridge.pl/do-pobrania>
- Rozporządzenie. (2007). Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych (z późn. zm.). Dz.U. 2007 nr 249 poz. 1859
- Sawicki, K. (2000). Polityka rachunkowości i polityka bilansowa. Zakres terminologiczny i zastosowanie. *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, 1, 84–95. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=190252>
- Sobańska, I. (1993). Plan kont jako instrument integracji rachunkowości. *Acta Universitatis Lodziensis. Folia Oeconomica*, 127.
- Szczepankiewicz, E. (2023). Zakładowy plan kont jako narzędzie realizacji zasad (polityki) rachunkowości funduszu inwestycyjnego. *Studia Oeconomica Posnaniensia*, 2(5).
- Ustawa. (1994). Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (z późn. zm.) Dz. U. 1994 Nr 121 poz. 591.
- Ustawa. (2005). Ustawa z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (z późn. zm.). Dz. U. 2004 Nr 146 poz. 1546.

Accounting Policies of Closed-End Funds as a Tool for Implementing Investment Strategies

Abstract. Closed-end funds (CEFs) are created by virtue of the act of May 27, 2004, on investment funds and the management of alternative investment funds. Funds of this kind issue a predetermined number of investment certificates, which, according to the act, can be listed on a regulated exchange or through multilateral trading facilities. Financial instruments issued by investment funds can be acquired by both institutional and individual participants of the capital market. The main objective of an investment fund is to increase its value by increasing the value of deposits. In order to meet this objective, investment companies enter into strategic partnerships, which, among other goals, serve to ensure an

appropriate valuation of assets under management. The purpose of this article is to discuss accounting policies of CEFs, which help them to safeguard the accurate recording keeping of investment components. In addition, the author provides an example of a chart of accounts, which illustrates the record keeping practices used by CEFs.

Keywords: closed-end investment funds, accounting policy, chart of accounts, investment strategies, accounting records

